

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra *Hjemløs*. En Fortælling II

Citation: Goldschmidt, M. A.: "*Hjemløs*", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 256. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467281340480.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: *Hjemløs*

- - Det kan ikke nytte! Jeg kan vaagne op som et Menneske, der har glemt Alt. Hvad jeg fandt uafviselig rigtigt igaar og fandt Fred i, synes mig urimeligt, latterligt, Frugt af en sygelig Stemning eller endog af Feighed. Paa en vis Tid, synes mig da, har Noget i min Natur faaet et Knæk; jeg gaar ikke freidig og med Lidenskab løs 257

paa et Formaal, handlende ifølge Alt det, som er i mig, og bidragende min Deel til det Hele. Om hele Verden vilde gjøre som jeg og tænke paa Døden? Naar den blot vilde passe paa sig selv, at den ikke syndede? Saa levede den ikke. Om det saa er det sagte faldende Sneefnug, der i Selskab med de andre, utallige, Millioner Fnug udbreder et hvidt Tæppe over Jorden, synes det mig at kalde mig en Nar, der anstrenger sig til ingen Nytte. Lyset bagved Gardinerne, hvor Menneskene ere sorgløse og aande frit og ved hvert Aandedræt komme nærmere til Døden uden at tænke derpaa, synes mig at sige, jeg er en Nar, fordi jeg har ombyttet min Ungdoms Phantasi om de skjulte Marmorpaladser bagved Murene med Tanken om, at Døden er bagved det Hele. Solstraalen, der om Morgenen falder paa Sneen og bringer dens Krystaller til at blinke, gjenopvækker de deilige Drømme, jeg engang havde paa Bjergene, de usigelige Haab og Længsler, den forunderlige Tro paa, at Livet, Solglandsen, Horizonten skjuler Saligheden - og kalder mig en Nar. O, den forunderlige Ungdom i mit Hjerte, der troede paa det forgaaede Skibs Gjenkomst, paa en Guddom i Lunden, paa Feer i Luften, Havfruer i Vandet og paa Rübezah! i Bjergene - og som ikke vil døe. Det kommer over mig, lister sig paa mig, taler med utallige, fine Røster og ender med at synge den forbandede Sang om »Vignen, hvor Rankerne groe«, hvormed jeg er bleven forgiftet som med saa meget Andet. Saa synes mig, jeg har Kjæmpekraft til at erobre, gribe og nyde Alt, og at ingen Skranke er opstillet uden Mangel paa Nydelsesevne eller Mangel paa Mod. Og saa vaagner den vrede Mismod, den inderlige, stærke, ubændige Længsel efter Strid, efter at tilintetgjøre Mennesker, som staae i Veien. Der gaar dog ogsaa en Mængde Labaner omkring, hvis eneste Ret til at leve, nyde, hovmode sig og være raee i deres Sjæls Inderste er den feige Fredstilstand, som befrier dem fra at sætte Personligheden ivove. Overfor en ladt Pistols Løb vilde de blive som en »Vandmand«, der kastes paa Land: tørret Sliim. Det er ikke fromt tænkt, det veed jeg nok; men, naar Alt kommer til Alt, er det saa ikke bedre at være endog Stratenrøver end et fromt Hængehoved? - - Disse Fornemmelser gjøre ikke godt i Sindet; jeg har ligesom Sand i Hjertet; Bølgegangen indvendig oprører Grunden. Jeg kan med Forstanden, men ikke med Hjertet huske, hvordan 258 jeg var igaar. Den helligste Bog er til ingen Nytte i den Stemning; thi jeg savner Trangen til at læse i Bogen, og jeg begriber, hvordan Fra Jacobeo maatte forfalde til at hudflette sig selv for at tvinge det stridige Legeme. Jeg begriber Munkevæsenet, skjøndt jeg veed, at det er forkasteligt. Jeg vil ikke gjerne opgive det Hellige, men bevare Skindet deraf og samtidig nyde Verdsligheden, bevare Idealet som Princip og Naturen, som den er. Jeg forstaaer hele Hyklervæsenet. Det er oprindeligt slet ikke Andet end Forsøg paa at holde Fanen opreist, medens man engang imellem svigter den. Jeg forstaaer de utallige Theorier, som Menneskene have fundet paa for at lette sig Livet, f. Ex. Aflad eller det, at en Hellig kan have Sjælen hos Gud, medens Legemet synder, og ikke tage Skade deraf. Jeg forstaaer Molina som docerede, at det var Djævlen, som i Sjælens Fraværelse bevægede Legemet. Jeg forstaaer, hvordan den stakkels Mand kom dertil; men min Hjerne er endnu for sund til at komme i saadan Forvirring.